

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. I. cap. 13. de Libro Sapientiæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

seriem Successionis reperirentur rite servasse. Huic de Enochi libro Sententiæ, quâ inter Apocryphos omni jure recensetur, utut hoc demum Seculo se opponere, eundemque tanquam antiquissimis Ecclesiæ Patribus olim in pretio habitum, sæpeq; laudatum, sed à posterioribus sorte iniquiori sub medio positum, penitusque suppressum, conatus sit *Boulducus* novo planè instituto super Candelabrum reponere, ut luceat omnibus, qui in Domo Ecclesiæ sunt, vel potius, ut omnes interitum ejus, ac tam rutilantis Lampadis extinctionem sine fine defleant, addens responsionem ad citata Augustini Verba; non ea tamen protulit in medium, quæ à priori Sententiâ quemquam judicio pollentem movere possent, modò non multò magis eandem confirmarent, id quod breviter ex occasione hic adnectendum fuit.

CAPVT DECIMVM TERTIVM.

De Libro Sapientiæ.

DE quo juxta Augustini mentem ante, quam agamus, ad duo capita proximè antecedentia tribus, ut vulgò dicitur, verbis notari debet: Libro Tobię auctoritatem Canonicam ex eo adtribui non posse, quod Augustinus in libro, qui *Speculi* nomine inter Ejus opera extat, aliquam ejus facere mentionem legitur, in præfatione testatus, *sententias ex Libris Canonicis collecturum*; cum ipse Bellarminus in de Ecclesiasticis Scriptoris opere agnoverit, *de Authore libri hujus aliquos dubitasse*; exque accuratâ lectione constet, aut authorem ejus non esse Augustinum, aut ab alio quodam Augustini temporibus posteriore interpolatum, nonq; unis Sententiis hinc & inde conquisitis auctum, Quod verò ad librum *Judith*, dum ipse iterum Bellarminus fateri coactus fuit, diversas esse de tempore illius Historiæ opiniones & sententias, quibusdam id ante, aliis autem post Babelicam Captivitatem statuentibus, pro ultima hæc Sententia ad Augustini auctoritatem provocans, inspectus certè locus à Bellarmino citatus tam non pro authenticâ hujus Libri militat, ut potius non parùm evertere eam videatur, ita nimirum se habens: *Per idem tempus*, regnantibus videlicet Cyro & Dario, Persarum Regibus, *illa etiã sunt gesta, quæ conscripta sunt in libro Judith, quem sanè in Canone Scripturarum Iudæi non recepisse dicuntur.* Observat in Commentario adhunc locum eruditissimus *Vives*, Hieronymum monere, *librum hunc, Chaldo scriptum Sermone, minus auctoritatis habere ad ea roboranda, quæ in contentionem veniunt.* Quod verò addit: *Sanctum Concilium Nicanum inter sacrarum Scripturarum Volumina & hunc Librum computasse*; examini posset, & fortè etiam deberet subjici, nisi à Vindiciis hisce Augustinianis alienum esse videretur, quamvis, si de hujus libri authenticâ in Nicæna Synodo aliqua fuisset Constitutio, mirum non immeritò esset, Augustinum ejus non expressam fecisse mentionem, ac Judæorum Canonem Christianorū non opposuisse: ut de aliis Scriptoris Ecclesiasticis, post hanc Synodum florentibus, & hunc librum Canone Christianorū excludentibus non dicam, & speciatim *Hieronymo*, ex cujus diversis operibus diversa quatuor testimonia contra Canonicam hujus libri auctoritatē nuper collegit, qui notitiam Conciliorum Ecclesiæ cum Varijs observationibus Luci publicè exposuit, *Johannes Cabassutius*, Aquilexientis, Presbyter Congregationis oratorij, non unis Adprobationibus & Encomiis, ex more præfixis, munitus, alios etiã addens, qui & de ipso Synodi Nicænæ Decreto circa hujus Libri canonisationem dubitarunt, & ipsam ejus authenticam habuerunt suspectâ. Verum ut ad librum huic capiti præscriptum veniamus, cui ex Augustini testimonio authenticam impetrare conatur Bellarminus; vindicanda simul erit innocentia *Chemnitii* à Bellarmino iniquiùs habiti, incredibilem imprudentiam ei impingendo, *quod videlicet Augustinum truncatè citarit, & adseruerit, Sapientiæ Librum Augustino non fuisse Divinum, & infallibilis per omnia Veritatis.* Ut meritissimi de Ecclesia Evangelico-orthodoxa *Chemnitii* sinceritas, & Fama à gravi hac adulatione liberetur, sciendum est, citasse alicubi Augustinum nemini non notum ex Sapientiæ Libro testimonium, *Raptus est, ne malitia mutaret intellectū ejus.* Non placuit hæc citatio Gallis Massiliensibus, Pelagianorum ibi reliquis, hodie sub Semipelagianorum nomine notis, utpote de quibus in quadam *Hilarii* ad Augustinum Epistola legitur expressè: *Illud testimonium tanquam nō Canonicum definiunt omittendū.* Si Canonicus hic Liberâque Ecclesia tum temporis pro Canonico habitus fuisset, tenebatur omninò Augustinus ejus Canonicâ Auctoritatē, contra hos opposcentes omnibus modis defendere, id quod tamen ab Eo non factum. Quid ergò respondit Augustinus: Seposita libri auctoritate ipsam rem jubet altius considerari, scribēs: *Quasi excepti à hujus libri attestacione res ipsa non sit clara, quam volumus hinc doceri? Quis enim audet negare Christianus, Iustum, si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio futurū? Quilibet*

lib. I. de
Ecclef. an.
te Legem,
cap. 19.
vid. Th.
Bang. in
Cælo Ori-
ent. Exer-
cit. I.
Quæst. V.
pag. 21.
seqq.

lib. 18. de
C. D. c. 26.

ad Synod.
Laodice-
nam, pag.
187. Edit.
Lugdun.

bet hoc dixerit, quis homo sanae fidei resistendum putabit? Iterum dico iterumque, si Augustinus de canonica hujus Libri autoritate certus fuit & indubius, non potuit non eam tueri contra ejus tam manifestos oppugnatores. At satis fuit augustissimo Patri, Sententiae Veritatem propugnasse, quamvis auctoritatem Libri Ecclesiasticam insuper quoque urserit, quam neque nos eidem volumus detractam. Ita autem post aliqua scribit: *Qua cum ita sint, non debuit repudiari sententia Libri Sapientiae, qui meruit in Ecclesia Christi, de gradu Lectorum Ecclesiae Christi, tam longa annositate recitari, & ab omnibus Christianis, ab Episcopis usque, ad extremos laicos, fideles, penitentes, catechumenos, cum veneratione Divinae auctoritatis audiri.* Pergit mentem suam explicare: *Certe enim, si de Divinarum Scripturarum tractatoribus, qui fuerunt ante nos, proferrem hujus Sententiae defensionem, quam nunc solito diligentius atque copiosius contra novum errorem Pelagianorum defendere urgemur: si hujus, inquam, Sententiae defensionem ex Divinorum Eloquiorum nos praecedentibus Catholicis Tractatoribus promerem, profecto adquiescerent.* *Quid igitur, (rectius autem) opus est, ut eorum scrutemur opuscula, qui, priusquam ista haeresis oriretur, non habuerunt necessitatem in hac difficili ad solvendum questione versari, quod procul dubio facerent, si respondere talibus cogerentur.* Sed qui Sententiae Tractatorum instrui volunt, oportet, ut istum Sapientiae Librum omnibus Tractatoribus anteponant, quoniam sibi eum anteposuerunt etiam proximè Apostolorum temporibus egregij Tractatores, qui eum testem adhibentes, nihil se adhibere, nisi Divinum testimonium crediderunt; de quorum numero in antecedentibus & sequentibus Cyprianum praecipuis nominat, hoc testimonio in Scriptis suis utentem. Dixi, & adhuc semel dico & scribo, neque nos Evangelicos auctoritatem libro huic Ecclesiasticam denegare, ut potè qui non privatim solum, sed & in publicis Ecclesiae conventibus, nec absque aedificationis spe, legitur & explicatur, de quo etiam, ut Theologorum Elogia huc non congeram, suis quaeque locis legenda, in Scriptis Patrum non hospes Scriptor Barthius, in suis ad Claudianum Animadversionibus, nemine haecenus, quod sciam, ex Evangelicis contradicente, non adeò dudum scripsit: *se extra Sacrorum Voluminum Canonem nullum unquam librum huic comparabilem vidisse.* Neque quidquam contra mentem Augustini dixit aut scripsit Chemnitius, ut per incredibilem impudentiam Bellarminus ei imputat, quia potius ad consensum Hieronymi provocat, utrumque idem de hoc libro, ut & de ceteris omnibus Apocryphis statuisse monens: *Manifestum est, Augustinum de distinctione Librorum Sacrorum idem sentire, quod Hieronymum, nimirum, legere eos Ecclesiam ad aedificationem plebis, non ad auctoritatem Ecclesiasticorum Dogmatum confirmandam, primario scilicet, & nisi ex Autoribus Canonice alia praecedant testimonia.* Leguntur autem haec Verba Hieronymi in praefatione Ejus ad libros Salomonis, quorsum etiam pertinent, quae de hoc Sapientiae libro, ut & ceteris omnibus Apocryphis, in Prologo Ejus galeato scripsit, qui communiter aliàs & plerisque Vulgatae Versionis Editionibus praefixus, cur in opere Parisensi Heptaglotto desideretur, ceteris suo ordine exhibitus, non sine causa forsitan inquiritur. Et ne aliquem Venerationis Divinae auctoritatis huic libro ab Augustino attributa offendat, cui adcedit, quod idem Augustus Doctor ingenue fateatur, Tractatores Divinorum Eloquiorum temporibus Apostolorum proximis, nominatim Cyprianum, hoc testimonium tanquam divinum adlegasse; illud praeter ea notandum venit, Augustinum hoc ipso nihil aliud intellectum voluisse, quam quod ipsa LECTIO hujus libri in Sacris ea eidem accedat venerationi, quae ceteris S. Scripturae libris indubitato Canonice & Divinae auctoritatis fieri solet, dum pari veneratione à simplicioribus auditorum acceptatur, hoc quoque de Justo morte praeproperè testimonium idèò tanquam Divinum à Cypriano, aliisque Tractatoribus Ecclesiasticis antiquioribus citatum fuerit, quia cum aliis Scriptorum S. Codicis Canonice testimoniis ex asse convenit & consentit. De cetero, authorem hujus libri, quod attinet, parum omnino interest, cui praecipue attribuat, cum praeter alios Ecclesiae Doctores, ipse etiam Augustinus non idem semper & constanter de eo senserit, id quod Bellarminus quoque debuit agnoscere, quod, dum in de Doctrina Christiana libris, loco superius citato, eum Syracidi adscripsit, postmodum retractavit, lib. II, c. 4. illud non solum in dubium vocando, sed omnino probabilius statuendo; *Eum non esse hujus libri authorem; antea etiam in illustri de Civitate Dei ad Marcellinum opere testatus, obtinuisse consuetudinem, ut hic liber Sapientiae & Ecclesiastici propter Eloquij nonnullam similitudinem Salomonis dicantur, doctiores autem non dubitare, Salomonis non esse: ut adeò Bellarminus sui iterum & Veritatis quam maxime immemor scripserit: omnes Veteres hunc librum Salomonis esse adserunt, ex quo manifestè sequitur esse Canonicum, quo nihil impudentius, in hac quidem re, dici aut scribi potuit.*

ad lib. II.
in Ruffin.
p. 1257.

lib. II, c. 4.

lib. 17.
cap. 20.

CAPUT